

Notranjec

GLASILO

„POLITIČNEGA IN GOSPODARSKEGA DRUŠTVA ZA NOTRANJSKO.“

Št. 24.

V Postojni, 10. decembra 1905.

Leto I.

Klerikalci v državnem zboru.

Z napetostjo smo čakali otvoritve državnega zbora. Tu je namreč kraj, kjer se odloči vprašanje splošne, jednake volilne pravice. 28. listopada se je ministrski predsednik Gauč v načelu izjavil za splošno, jednako volilno pravico. Zakona vlada še ni predložila, vendar je z največjo odločnostjo sama si naložila dvoje usodepolnih mej rekoč: 1. za deželne zборе ne dovolimo jednake volilne pravice, ampak le za državni zbor! 2. oziramo se na takozvano posestno stanje posameznih narodov.

Kakor vrag križa, se boje Nemci pravične splošne, jednake volilne pravice. Vlada pa hoče uravnati razdelbo mandatov tako, da bo med Nemci prišlo na manjše število prebivalcev in volilcev več poslancev kot na večje število Slovanov. Tako bi bil sicer res v vsakem posameznem okraju vsak glas enakovreden, a v celoti bi bili mi grdo ogoljufani, ker bi tako bil nemški človek pri volitvah tehtnejši kot slovenski. Nemci bi dobili več poslancev, kot jim gre po številu!

Obe ti načeli, s katerimi je Gauč omejil svojo obljubo, sta silno važni, in zanimivo je pogledati, kako se vedejo stranke napram temu načrtu. 3 kranjsko-liberalni poslanci ne pridejo v poštev, a klub, ki ga vodi dr. Šušteršič, ima vsled števila članov že večjo važnost. Klerikalci so več let v kranjskem deželnem zboru obstruirali s pretvezo, da ne nehajo predno ni splošne in jednake volilne pravice! Še v zadnjem zasedanju so nam zapravili tri drage tedne. Sedaj je v državnem zboru, kjer je edino merodajno mesto za volilno reformo, izjavil Gauč, da za deželne zборе na noben način ne da splošne, jednake volilne pravice. Kaj store na to klerikalci? Isti klerikalci, ki so kričali o svojem narodnjaštvu, češ z zmago jednake volilne pravice zmagajo Slovani! Res je, isto smo mi trdili. A zmaga pride le, če se da poštena volilna reforma, ki le po številu prebivalstva razdeljuje mandate. Gauč je to za Slovence gotovo edino rešilno zahtevo odločno odklonil. Kaj store na to klerikalni poslanci?

V njihovem imenu je nastopil znani poslanec dvorni svetnik Šuklje. V svojem govoru je sicer res napadal Nemce in Madjare, vlade pa ne in na koncu svojega govora izjavil: „Danes želimo ministrskemu predsedniku uspeh, ker po njegovih zadnjih besedah moremo sklepati, da bo uspeh tega kabineta, t. j. (Gavčevega ministrstva) tudi zmaga velike, svobodomiselné, napredne ideje, zmaga splošne, jednake volilne pravice!“ Šuklje tedaj želi uspeha Gauču! Da je Gauč za načelo jednake volilne pravice, to ni nobena zasluga ne Gauča ne klerikalcev. Tak je pod pritiskom delavstva! A kakšno splošno, jednako volilno pravo bo dal, zato se gre. Njegovi nameni so za Slovence skrajno krivični. Nemce hoče rešiti. Isti klerikalci, ki so tako kričali ob deželnozborski obstrukciji, žele uspeha vladi, ki se je izrekla odločno proti jednaki volilni pravici v deželnih zborih!

Sedaj so se klerikalci pokazali! Žalostno je le, da imamo v tem velikem vprašanju tako slabo zastopstvo na Dunaju. Usodo Slovencev bodo za desetletja odločili možje, ki pobirajo drobtine pod vladno mizo. Prav je imel češki poslanec Hoc, ki se je norčeval iz slovenskih poslancev, češ ti so z vsako vlado zadovoljni! Izjavil se je odločno proti Gavču, ker nas hoče s krivično volilno reformo opehariti. Mi smo navdušeni zagovorniki splošne in jednake volilne pravice, odklanjamo jo pa, če bi se imela izvršiti tako, kot govori Gauč, ki ga podpirajo naši klerikalci, odklanjamo jo, ker vemo, da ne more dolgo trajati, da pridemo do popolne pravice, do vseskozi dosledne splošne, jednake volilne pravice!

Politične vesti.

Državni zbor. V prvi seji tekočega zasedanja je podal Gauč izjavo o splošni, jednaki volilni pravici; otvorila se je o nji debata. Razpravljali so različni poslanci o tej izjavi. Zadovoljila ni Gaučeva izjava nobene stranke popolnoma in vse so si pridržale zadnjo

besedo k predlogi o volilni reformi, ki jo poda vlada najkasneje do meseca februarja. Za razpravo o splošni volilni pravici pride na vrsto več predlogov in interpelacij, za temi pa državni proračun. Bati se je, da nastane kriza v ministrstvu ravno radi splošne volilne pravice, ker ji nasprotuje po večini poljski klub in veleposestvo, ostale stranke pa hočejo volilno reformo vsaka po svojem. Za klerikalne Slovence je Šuklje delal vladi poklone. Posl. Šušteršič in Ferjančič sta bila tudi oglašena, pa sta se besedi odpovedala. V zadnji seji je vsenemec Stein govoril zato, da se Avstrija priklopi Nemčiji, Čeh Fresl pa je izjavljal, da če se bo s Čehi še dalje tako ravnalo, bodo postali sami protiavstrijski revolucionarji.

Gosposka zbornica. Gauč je podal tudi v gosposki zbornici izjavo o splošni volilni pravici. Zadel je na hud odpor, ker grofičem in baronom ne gre v glavo, da je delavec tudi človek, ki ima svoje dolžnosti, a tudi svoje pravice. Le par gospodov je, ki so to uvideli, tudi v gosposki zbornici, a si ne upajo preveč na dan z besedo. Zbornica je zapretila Gauču, da začne oponirati ter vrže ministrskega predsednika.

Vladna izjava o splošni volilni pravici. Ministerski predsednik Gauč je v svojem govoru na kratko označil, kako si misli vlada volino reformo. Kuri je, to je volilni razredi, po katerih sedaj volimo, odpadejo. Volilno pravico dobe tudi branja in pisanja nevešči. Vlada se bo ozirala pri sestavi volilne predloge na kulturne in narodne razmere. S tem misli seveda vlada na Nemce. Volilni okraji se določijo po visokosti davkov

ter po narodnih razmerah. Volilno pravico ima le tisti, ki biva gotov čas v istem kraju. Vlada je obljubila tudi predložiti nov volilni red, s katerim misli onemogočiti vsako obstrujiranje manjšin. Tudi gosposka zbornica se spremeni, a veleposestniki dobe odškodnino s tem, da se pomnoži njih število v poslanski zbornici. Vlada bo že znala varovati grofe in barone, da jim splošna in jednaka volilna pravica preveč ne izpodbije tal. Kakor si misli vlada volilno preosnovo, bati se je pri tem, da bomo Slovenci oškodovani, ker ne plačujemo toliko davka kot Nemci, ker nimamo tako razvite trgovine in industrije. Bati se nam je pa tudi pri razdelitvi volilnih okrajev, ki bodo — kakor pravi vlada — kolikor mogoče majhni. Natančneje se predsednik ni izjavil in videli bomo šele, pri čem da smo, ko pride v zbornici na razpravo volilni načrt, katerega bo predložila vlada do konca februarja.

28. november. Na dan otvoritve državnega zbora vršile so se po celem državi velike demonstracije za splošno in jednako volilno pravico. Delo je počivalo popolnoma in prodajalne so bile zaprte. Delavstvo pa je hitelo na ceste, da zahteva svoje pravice. Povsod so bile odrejene velike varnostne priprave in vojaštvo je bilo pripravljeno. — Na Dunaju se je zbralo pred zbornico okoli četrta milijona delavcev. Na čelu sprevoda so bili slovenski dijaki s slovensko trobojnico, za njimi je šlo češko delavstvo in dijaštvo, za temi pa nemški delavci. Korakali so celo dopoldne mimo zbornice. Vršilo se je vse v najlepšem redu. Le v Slavkovu in v Brnu na Moravskem je prišlo do izgredov. Bilo je

Iznajdbe.

V novejšem času so nas presenetili učenjaki z najrazličnejšimi iznajdbami, ki bodo v kratkem času precej spremenile javno življenje in občevanje ljudi med seboj. Stari poštni voz se je moral umakniti železnici, jadernica na morju parniku. Najnovejši čas nam je prinesel mesto navadne kočije brzotekoči avtomobil. Človeške in živalske moči se nadomeščajo s silami, pridobljenimi z umetno izrabo naravnih sil. V deželah, kjer raste žito po širnih planjavah, v Ameriki in Rusiji orjejo, sejejo in žanjejo z velikanskimi stroji, ki opravljajo svoje delo točno in v veliko krajšem času. Tudi pri nas se vporabljajo stroji, seveda v manjši meri. Kje so časi, ko je moral sesti brzi sel na konja, da ponese novico v oddaljeni kraj!

Brzjav opravlja ta posel vse hitreje in ceneje! V par minutah imamo lahko poročila iz najoddaljenejšega kota sveta. A to ni bilo dosti. Dva se pogovarjata na poljubno daljavo in se razumeta, celo spoznata glas. V Ameriki je prvi, v Evropi drugi, pa govorita po telefonu kot da stojita drug poleg drugega. Čudovito, a resnično! A znanstveniki ne mirujejo. Vedno izpopolnjevanje pridobljenega si stavijo kot svojo življensko nalogo. Govorimo na poljubno daljavo, dopisujemo si, ko nas ločijo morja in gore. Kaj nam še manjka?

„Kaj bi še radi, nas vprašujejo učenjaki. Nam ni nič nemogočega, kar se giba v okvirju naravnih sil. Želimo si še videti na daljave, kamor ne seže naše oko! Če že govorimo na tisoče kilometrov, zakaj bi ne videli na take daljave? Daljnogledi nam ne zadoščajo. Sedaj se še ni posrečilo učenjakom izumiti tak stroj, a stvar sama je v bistvu rešena. Treba le še moža, kateremu se posreči izumiti stroj, ki ne bo predrag in bolj enostaven, in človeštvo bo za eno iznajdbo bogatejše.

Kako prijetno zveni pesem, ki prihaja iz grla dobrega izšolanega pevca! Vedno bi ga poslušali. Lepo bi bilo, ko bi imeli stroj, v katerem bi bil zaprt pevčev glas. In imamo ga! Kot knjiga, v kateri so zapisani dogodki iz davnih časov, katero lahko z nova čitamo in se v duhu gibljemo v onih časih, je ta stroj, imenovan fonograf. Poje nam pesmi, govori nam z živo besedo! In kako je prišlo človeštvo do takih uspehov? S tem, da se je oprostilo predsodkov in jelo opazovati naravo in zakone vesoljstva, in tako ustanovilo od vsakega verskega naziranja prosto svobodno vedo, katero so pač skušali uničiti, a je doslej vedno neustrašeno hodila svojo pot, in si ravno radi tega priborila toliko krasnih uspehov.

več oseb težko ranjenih. Tudi v Ljubljani in v Idriji so vprizorili velike demonstracije. Obhoda po mestu se je udeležilo kakih 6.000 ljudi. Tudi pri nas se zaveda ljudstvo svojih pravic in to je tudi pokazalo dne 28. novembra.

Domžale — zgubljene. Pri zadnjih občinskih volitvah je prešel ves občinski zastop v nemškutarske roke.

Boj za slovenske matrike na Koroškem se je poostiril. Krška škofija je izdala ukaz, da se morajo voditi matrike toliko časa nemško, dokler ne reši vlada tega vprašanja. Ta ukaz, ki je sad katoliškega škofa krškega, nam dokazuje, da katoličani ne poznajo pravice za Slovence, ampak jih hočejo prav po „katoliško“ ponemčiti.

„Ljudska stranka“, tako se izza zadnjega shoda klerikalnih zaupnih mož imenuje kranjska klerikalna stranka. Klerikalci so se vedno ustili, da se bojuje za življenje in zmago katoličanstva in da se zato enkrat za vselej imenujejo „katoliško“ stranko. No, iznašli so ime, ki zveni še bolj vabljivo kot preveč izrabljeni „katoliško-narodni“ zvon. Ljudska stranka! To zna še vleči. Na Dunaju so bili na katoliškem shodu pobrateni z grofi in baroni, s šlahto vseh narodov! Doma pri nas seveda bolje kaže se kazati in kričati po demokratsko. Na lim „ljudske“ stranke ne sede nihče!

Katoliški shod v pravi luči. S tem naslovom smo prinesli zadnjič stvarno in resnično notico in brez ovinkov razkrili, kako nedosledno in izdajalsko so nastopili na Dunaju kranjski klerikalci. Drugi slovenski listi so našo vest ponatisnili in začela se je za „Slovenca“ jako neprijetna vojska. Klerikalci so si mislili, da je najboljša, ako po stari navadi vso stvar utaje in imenujejo kratkomalo „Notranjca“ — lažnjivca. Na njihovo žalost pa prinese kmalu za nami koroški „Mir“, torej list, ki so ga naši klerikalci vedno smatrali za svojega, še hujšo obsodbo katoliškega shoda na Dunaju. „Slovenec“ je bil ta hip muha v močniku. „Reševal“ jo je dr. Lampe. Spretno je zasukal članek, a končno vendarle neposredno pripoznal, da je bil katoliški shod na Dunaju sramota za Slovane, in da so ravno slovenski klerikalci bili največje ničle na njem. Mi smo z njegovo, četudi zavito in neodkrito izjavo zadovoljni; saj ista poleg „Mira“ najkrepkejša potrjuje, da je naš poročevalec pisal čisto resnico in da je zopet dokazana „Slovenu“ brezmejna nesramnost in laž.

Kmeti poslanci obtoženi veleizdaje! V spominu nam je še, kakšne krvave nemire je izzvala na Hrvatskem politika prejšnjega bana Kuena-Hedervarija. Skoz 20 let je zatiral ta človek Hrvate, razdvojil jih je v madjarone in poštenjake, s podkupovanjem, preganjanjem in protekcijami je zastrupil hrvatsko življenje. Ta mož je postal pozneje minister-predsednik na Ogrskem, pa je moral odstopiti, ker so ga ujeli pri podkupovanju. Ta sovražnik Hrvatov je silno priljubljen pri cesarju, ker dela za zmago

„avstrijske“ misli na Ogrskem in Hrvatskem. Pred kratkim so bile volitve v Koprivnici na Hrvatskem. Kandidat Hrvatov dr. Potočnjak je imel največ nade do zmage. Ko je komisija videla, da bo Potočnjak zmagal, je kar ustavila volitev. Ta Potočnjak je največji nasprotnik Kuenov in eden prvih bojnikov za slogo Hrvatov in Srbov. Takih dogodkov kot v Koprivnici je bilo in je na Hrvatskem vse polno. Ker je vsa ta politika dirigirana z Dunaja, so se Hrvati, ki so vedno podpirali Avstrijo od nje, in v znani „reški resoluciji“ izjavili, da ne podpirajo Avstrije, ampak hočejo delati čisto samostojno. V hrvatskem saboru je prišlo med vladno kuenovsko stranko, ki je za Avstrijo, in med Hrvati do hudih bojov, tam so v vročem boju napravili nekateri poslanci medklice, da prav nič ne verjamejo niti Dunaju niti kralju, ker podpira take ljudi kot so madjaroni! Zato jih hočejo postaviti pred sodišče zaradi veleizdaje. Ker imajo madjaroni večino in bi se sitnih opozicijonalcev radi iznebili, se je bati, da jih res izroče sodišču. Tedaj se bo pač moral vzdigniti tudi naš narod, da brani junaške zastopnike bratskega naroda, ki so govorili po prepričanju iz duše poštenih Hrvatov. Obtoženi so dr. Vinkovič, dr. Harambašič, in Tuškan. Kakor čujemo se to vendar ni zgodilo.

Rusija je še vedno polna nemirov. Ljudstvo hoče porabiti priliko in se znaša nad uradniki in židi za stare krivice. Vlada je od dne do dne pohlevnejša. Kar je hotela zavleči, to sedaj obeta za najbližjo bodočnost. Vojaki se upirajo. V vseh delih prostrane države teče kri. Ti grozni dogodki značijo, da se razmere čistijo. Res je, da druge države izrabljajo trenutno slabost Rusije, da njen kredit hudo peša, a nova Rusija bo več vredna kot prejšnja. Židi po vsem časopisju pretiravajo položaj Rusije. Zato nekateri mislijo, da samo židi ščujejo proti carju. Le to ni istina; gibanja se udeležujejo vsi napredni Rusi, ki ljubijo svojo rusko domovino vsaj toliko, kot sedanji mogotci in ki hočejo na razvalinah starega samodrštva sezidati mladostno svobodno Rusijo.

Značajni vojaki. V Čeških Budějovicah so vojaki, ki so bili 28. listopada komandirani stražiti Nemce, ko so Čehi in socijalni demokrati demonstrirali za volilno pravico, odklonili večerjo, ki so jim jo ponujali nemški „purgarji.“ Ti Nemci vedno psujejo vojake češkega polka, zdaj pa so se jim hlinili, ko bi jih Čehi morali braniti. Nihče ni miru kalil, vojaki pa so mirno in ponosno odklonili vsakteri dar iz nemških rok.

Čehom grozé. Velikansko gibanje za splošno, jednako volilno pravo na Češkem je spravilo Nemce in Žide v hud strah. Na vsak način bi radi naslikali to gibanje kot nekaj roparski napad Čehov na nemško posest. Moledujejo krog vlade, naj z vojaštvom in krvjo potlači vsako češko demonstracijo. In tista vlada, ki ji žele naši klerikalci tako toplo uspeha, je res komandirala pehoto in konjenico na Nižjem in Gorenjem Avstrijskem, Solnograškem in Tirolskem, da so vsak hip pripravljeni kakor na vojsko proti — Čehom!

Na Ogrskem se ima državni zbor spet zbrati 19. t. m. Med vlado in madjarsko koalicijo se vrše pogajanja. Že to, da se Madjari pogajajo, je znamenje, da hoče Košut odnehati. Košutovci bodo izšli iz boja — blamirani. Vzroki propada so na dlani: madjarska narodna stranka ni imela za sabo ljudstva; najbolj ji nasprotuje delavstvo. Stavci vseh listov, ki so zabavljali nad delavstvom, so začeli štrajkati, tako so bili Košutovci čez noč brez časopisja. Štrajk po malem ponehuje, ker so lastniki listov obljubili, da se ne bo več grdo zabavljalo nad delavci. To je hudo oškodovalo Madjare, ki niso vedeli, da so zahteve madjarskih delavcev ravno tako narodne zahteve kakor zahteva po madjarskem poveljevalnem jeziku. Druga napaka je bila, da niso znali pridobiti na svojo stran drugih narodov na Ogrskem, ampak jim obetali še hujše zatiranje, če vladajo. Zato ne moremo žalovati nad blamažo Košutovcev, čeravno je moral pogumni nastop Madjarov vsakemu nepristranskemu človeku ugajati.

Dopisi.

Iz Orehka. Dne 19. t. m. je sklenila podobčina Orehek, da ne bode delala več tlake kaplanu Jakobu Bajcu.

Ravno istega dne je oznanil raz prižnice, da bode vsacega tožil, kdor mu v teku enega tedna ne povrne zaostale bire. Navajeni smo slišati od teh ljudij v cerkvi večkrat kaj takega, ker imajo do svojega bližnjega toliko usmiljenja kot jud do kristjana.

Bajec naj bi premislil, koliko so mu ljudje dali še povrh bire, namreč krompirja in drugo, kar ne spada v njegovo pobér, da je to potem celo prodajal. Bajcu še na misel ne pride, da bi bil morda radi tega ljudem hvaležen.

Bajec naj bi prevdaril, koliko škode nam je napravil prezgodaj zapadel sneg po gozdu in vrtovih. Gotovo se sme trditi, da je več tisoč kron škode. Nadalje imamo posestniki velikansko škodo, ker moramo živini nastiljati s slamo, ki je v prvi vrsti namenjena za hrano, radi vednega dežja, ker nam ni mogoče spraviti v takem vremenu nastilje domov.

Bajec se moti, ako misli, da ne vemo kako lepe dohodke ima tu od kaplanijskega posestva, da spravi v svoj nenasitni žep kar naenkrat po tisoč kron za seno, katerega smo mu sami pokosili brezplačno. Zraven vseh teh dobrot pa zahteva, da bi se mu morali vsi brezpogojno pokoriti. Kdo mu je neki ukazal sekati sadno drevje na kaplanijskem vrtu? Ali bode morda skrbel, da se nova nasadijo? Kaj še! o sadjarstvu še pojma nima. — Z ozirom na to, ker ima duhovnik pri nas tako imenitne dohodke, ker ima prav malo opravila, da se smelo trdi, da je prost 24 ur na dan, je podobčina sklenila, da mu od sedaj zanaprej ne bodo kmetje kosili in želi brezplačno, ker tlaka je minula že z osemindesetimi letom. In tako je prav! Ako

ni Bajcu ta podobčinski sklep po godu, pa naj se poslovi od nas, saj se že posavlja par let, toda mu ne diši oditi zbog njegove nenasitne bisage.

Posestnik.

Iz Ilirske Bistrice. Spomladi ustanovljeno telovadno društvo „Ilirski Sokol“ ima sedaj vže od meseca avgusta redne telovadne vaje! Pred katkim preuredila se je telovadnica istega, ter se sedaj brate „Sokole“ opozori, da se vršijo redne telovadne vaje vsaki torek in petek od 8. do 9. ure zvečer. Brate Sokole se torej uljudno vabi, da se vaj v polnem številu vdeleže, ker bi se sicer gotovo smatralo nasprotno za preziranje tega umestno važnega, v narodnem oziru prepotrebne družva. — Kakor je znano namerava se slovensko Sokolstvo v kar največjem številu vdeležiti prihodnje leto izleta v Zagreb, zaraditega bi pač bilo umestno, da se društvo v dejanskem in gmotnem oziru kar najbolje podpira, da zamoremo pokazati kaj lahko doseže v vsakem oziru tudi pri mlademu društvu narodna požrtvovalnost in zavednost. — Pri zadnji odborovi seji je bil izvoljen brat Ludvik zastopnikom ter brat Strnad njega namestnikom v odbor „Sokolske zveze“. — Prihodnji mesec vršil se bode 1. redni občni zbor. Nadaljnje podatke bomo še priobčili. Na zdar!

Od Sv. Vida nad Cerknico. Ko smo prebirali razna poročila iz sej deželnega zbora, smo videli, da je bilo predloženih in sprejetih tudi dokaj cestnih predlog. Nehote so nas pri tem obšle misli: Kedaj bomo i mi Hribci tako srečni, da dobimo prepotrebno novo cesto, za katero se že dolgo vrsto let potegujemo. Ker je „Notranjec“ že v 5. št. jasno orisal sedanjo cesto, ne bomo zdaj zgubljali o tem besed, želimo le, naj bi ne bile vse besede glas vpijočega v puščavi! Merodajni faktorji, zganite se in storite vse potrebno, da pride stvar v pravi tir in da se naše upravičene zahteve čim prej uresničijo! G. Drobnič, kje ste?! —

Iz Starega trga pri Ložu. Kakor povsod, tako tudi pri nas hočejo imeti takoimenovani „Jegličevi hlapci“ glavno besedo. Resnici na ljubo naj obelodanim naslednje:

Pretečeni teden bila je namreč pri tukajšnjem županstvu po dolgem, dolgem času zopet enkrat — seja. Te seje se je kakor navadno udeležil tudi starotrški župni opravitelj, kaplan Peter Hauptmann in njegov zvesti Poje iz Vrhlike. Seja, kakor se je čulo iz zanesljivega vira, bila je silno viharina. Brala se je namreč med drugim programom tudi nezaupnica todobnemu županu Ponudi, češ da se mu ne zaupa več vodstva starotrške občine. Čuti je bilo tudi, da se je po prečitaniu nezaupnice Ponuda odpovedal županskemu stolu. Pa zakaj se mu ne zaupa; saj je vendar klerikalni župan in volili so ga le klerikalci? — Menda je dobil župan Ponuda nezaupnico le iz tega stališča, ker ne trobi zvesto v Petrov rog in ker noče hoditi več, kakor nekdanj škofa prositi, „za podelitev milosti“ njegovemu šefu Petru, da bi vsaj že enkrat postal zaželjeni župnik starotrški. Dokler je Ponuda hodil v Ljubljano do škofa,

bilo je dobro; a sedaj, ko se mu zdi to preneumno, zaplapolal je ogenj sovraštva in maščevanja v Petrovih prsih. Sklenil je torej brihtni Peter, da vrže Ponuda raz županski stol, da nanj posadi svojega brihtnega ptička Pojeta. Prvi korak, katerega sta napravila ta dva brihtneža bil je ta, da se je vzela županu Ponudi služba — občinskega dacarja. Imamo namreč v naši občini občinski dac na žganje in pivo. To službo dacarja je prej opravljal župan Ponuda; sedaj pa, ko se županu več ne zaupa, (namreč iz farovške strani) opravlja to službo zvesti Petrov trobentač Poje.

Drugi korak, katerega projektirata ta dva neumneža, je ta, da vržeta s pomočjo svojih pristašev pri prihodnjih volitvah župana Ponudo raz županskega stola. Bližajo se namreč občinske volitve, katere se imajo vršiti spomladi. To priliko pa hoče porabiti tukajšnji Peter, da posadi za prihodnjo dobo njegovega zvestega ptička Pojeta na županski stol. Težko bode šlo to, Peter! — Čeravno imate pri starotrških tercijskih precejšno moč in tudi kmetom znate res fino na dušo pihati; samo Vaš kandidat, ta ga pokida. Že na prvi pogled se mu vidi, kako je zarobljen in trobast. Drugič mu pa tudi drugi nihče ne zaupa, kakor Vi. Od dosti tukajšnjih kmetov se pa celo sliši, da se Vašega Pojeta direktno boje in ga ne marajo niti naslikanega videti! Tak človek naj bi bil prihodnji starotrški župan? Samo tako debelih ne, g. Peter!

Dragi Peter miren bodi,
nos ne vtikaj, si — povsodi;
ker drugače res dobiš,
česar morda ne želiš! —

Opazovalec.

Novice.

Poročil se je g. Anton Tomšič, župan v Ilirski Bistrici, z gospo Rozi Tomšičevo. Čestitamo!

Postojnski okrajni šolski svet hoče delati med vsemi drugimi okrajnimi šolskimi sveti nekako žalostno izjemo in je v svoji zadnji seji s tremi glasovi sklenil, da naj se delegatje deželne učiteljske konference disciplinirajo. Pripomniti moramo, da sta bila oba zastopnika učiteljstva v zadevi prizadeta in vsled tega odsotna. Proti discipliniranju sta glasovala tudi oba zastopnika dež. odbora. Kdo ima največ zaslug, da se je tako sklenilo, o tem bi zamogla natančneje povedati g. dekan Gornik in g. okr. šolski nadzornik Thuma.

Postojnsko jamo je obiskalo v mesecu novembru 135 oseb. Vstopnine se je plačalo 479 K. V prejšnjem letu istega meseca je bilo v jami le 74 oseb. Vkljub slabemu vremenu zadnjih dnij se je promet tujcev znatno povečal.

O **pospeševanju prometa tujcev** v Avstriji se vrši posvetovanje na Dunaju na vabilo železniškega ministrstva dne 9. decembra. Zastopane bodo vse dežele. Kranjsko zastopa društvo za pospeševanje prometa s tujci po svojem odboru.

Pasivna resistenca na vseh krajih. Po vzgledu železniških delavcev, ki so s svojim pasivnim odporom dosegli lepih uspehov, pripravljajo sedaj poštni uslužbenci nekaj enakega. Nadejajo se, da bo odpor prav posebno deloval zdaj pred božičem in novim letom, ko je promet na pošti največji. S pasivno resistenco groze tudi lekar-narji, ker jim vlada noče povsem ugoditi. Mnogo važnejša pa je pasivna resistenca tiskarniških uslužbencev, ki zahtevajo nov plačilni tarif. Če se jim do novega leta ne ugodi, groze s štrajkom. Nadejati se je, da ugođe tiskarnarji pravičnim zahtevam, da se tako od vse javnosti odvrne velika nevarnost in škoda, ki bi jo povzročila stavka.

Kaznovana neprevidnost. Piše se nam: V neki vasici Notranjske se je pripetil naslednji slučaj: Okrog tretje ure popoldne 30. vinotoka se začuje vpitje: gori! vode! Preplašeni hite ljudje iz hiš in gledajo, kje bi uzrli rdečega petelina. Nato teko na kraj, odkoder je prihajalo vpitje. In kaj je bilo? Oživel je pepel in vnel lesen zaboj, v katerem je bil shranjen. Bilo je že vse v dimu, in ker je poslopje leseno tudi nesreča blizu. Pri spravljanju pepela je treba previdnosti. Majhna iskrica, vzbudi pogosto velik plamen, govori svarilno star pregovor.

Tamburaško društvo „Sloga“ v Dolenjem Logatcu naznanja, da se bo vršil peti redni občni zbor v nedeljo dne 17. grudna 1905 v gostilni gospoda Korenčana ob 4. uri popoldne. Dnevni red: 1. Pozdrav predsednika. 2. Poročilo tajnika. 3. Poročilo blagajnika. 4. Volitev odbora. 5. Raznoterosti. Cenjeni podporni udje in prijatelji tamburašev se uljudno vabijo k mnogobrojni udeležbi. Po občenem zboru zaigrali bodo vrli tamburaši nekaj novih komadov, katere jih je naučil učitelj, visokošolec Tomo Tollazzi, kateremu bodi izrečena tem potom najtoplejša zahvala. Odbor.

Idrijska cesta in naš poslanec dr. Žitnik. Piše se nam: „Že dolgo let sem prosimo prebivalci vseh krajev ob idrijski cesti, da se končno vendarle podržavi. Ko je pri zadnjih državnozborskih volitvah kandidiral dr. Žitnik, nam je vse obljubil in mislili smo, da dobimo gotovo tudi to našo življensko zahtevo. V zahvalo, da smo ga Notranjci poslali v državni zbor, pa nedolžni dr. Žitnik ni družega storil, kot da je na naše stroške v deželnem zboru obstruiral, v državnem pa — spal. Opozarjamo, da se dr. Žitnik vsaj sedaj zave svojih dolžnosti in kaj pridobi za notranjsko prebivalstvo.“

Sava je prestopila pri Oseku v Slavoniji in s preplavom povzročila veliko škode. Povodenj je zahtevala tudi več človeških žrtev.

Poskušen umor. Franc Durn, dninar iz Gradišča pri Vipavi je hotel na Nanosu zadušiti Antonijo Tomažič. K sreči je še prišla njena sestra in jo rešila. Bila je že v nezavesti. Durn je v zaporu okr. sodnije v Vipavi.

Ponesrečil se je železničar Jože Žele iz Hrastja št. 23, ko je dne 3. t. m. na kolodvoru v Št. Petru,

kakor navadno, prižigal svetilke brzoylakovih voz. Padel je tako nesrečno z voza, da si je razbil glavo in je na mestu mrtev obležal.

Prosveta.

„Akademija“. Da se seznani javnost z najnovejšimi znanstvenimi raziskavanji kraških talnih in vodnih razmer, priredi Akademija dne 21. januarja v Cerknici predavanje, na katerem bo predaval gosp. nadinžener Ivan Sbrizaj o „kraškem fenomenu in kraški hidrografiji“. Ker je predmet predavanju jako zanimiv in pri nas še skoraj popolnoma nepoznan, opozarjamo nanj občinstvo, posebno iz prizadetih dolin.

Izobraževalni tečaj za učitelje. Naučno ministrstvo je odredilo, da se uvede na obrtni šoli v Ljubljani obrtno-trgovski tečaj z naslednjimi predmeti: obrtno računanje, trgovsko spisje, obrtno in trgovsko knjigovodstvo, nauk o menicah in obrtnih zakonih ter naredbah. Vršil se bo od 10. do 29. januarja 1905. Udeležba je prostovoljna in oglasiti se je nemudoma potom okrajnih svetov.

„Prosveta“. Gospod iur. Ciril Premrl priredi v svojem domačem kraju v Šent Vidu nad Vipavo celo vrsto poljudnih predavanj. Dne 3. decembra je predaval v gostilni Rudolf „o ustavi“.

Nov slovenski list. Dne 6. decembra je izšel v Hribarjevi tiskarni v Ljubljani nov list „Občinska uprava“, stanovski list županom in občinskim tajnikom. Odgovorni urednik lista je dr. V. Ravnihar.

„Akademija“ priredi letos v Idriji kakih 19 predavanj.

Koledar za kmetovalce. „Kmetijsko gospodarstvo se je v zadnjem času tako razvilo, da mora zaostati in propasti oni kmetovalec, ki noče napredovati z duhom časa. Slovenci se zavedamo splošnega napredka še v precej obilni meri in najraznovrstnejše načine se skuša dati našemu kmetu pripomočkov, da se vzdigne duševno in gospodarsko. Mlekarski nadzornik Legvart, ki smo ga pred kratkim dobili na Kranjsko, se je dosedaj pokazal pravega moža, ki ima krepko voljo zastaviti za naš napredek vse svoje moči. Letos se mu je posrečilo pridobiti tvrdko Iv. Bonača v Ljubljani za izdajo „Koledarja za kmetovalce“. Pri nas je vsak začetek težak in gotovo stane izdaje tako lične knjige kot je omenjena, nemalo truda in nemalo novcev. Zdi se nam, da je dolžnost vseh naših kmetovalcev, mlekarskih zadrug, kmetijskih podružnic, posojilnic, da si nabavijo to knjigo. Kdor si nabavi ta koledar, mu ni treba družega. V njem dobiš poštne določbe, različne tabele za merjenje lesa, poseben zapisnik za knjigovodstvo in vpisovanje delavcev, zapisnik za beležke. Glavna vsebina pa obsega kmetijstvo — živinorejo, mlekarstvo, vinorejo, sadje-rejo, živinozdravništvo itd. Skratka: Koledar za kmetovalce“ naj bi si nabavil vsak deželan, ki hoče imeti pri roki veliko lepega in dobrega nauka. Cena koledarju

je samo K 1.80, s poštnino 2 K. Opozarjamo na današnje oznanilo.

Za Vilharjev spomenik v Postojni. Slavno omizje v Tihi dolini za Vilharjev spomenik 3 K. Živeli.

Šolo za odrasle, ki ne znajo pisati in brati, nameravajo ustanoviti koperski učitelji, kakor so se tudi združili hrvaški visokošolci, da poučujejo na deželi nevesče branja in pisanja.

Amerikanci in mi. „Amerikanski gospodar“ piše: „Ako čitamo gospodarske časopise stare zemlje, ne moremo se načuditi velikanski nesamostojnosti tamošnjih kmetov. Vedno in povsodi kličejo na pomoč vlado in druge zavode in beračijo za „miloščino“, če tudi isto nazivljajo „subvencijo“. Da, prišlo je že tako daleč, da se zahtevajo prispevki od vlade za „vzorna gnojišča“, za nakup „koza“, ali za nekoliko drevesc! Res je, da nismo — piše „Amerikanski gospodar“ dalje — o današnjih razmerah v svoji stari domovini dobro poučeni, a toliko venderle lahko presodimo, da je eden največjih vzrokov propada tamošnjega kmetijstva: Nesamostojnost, večno zanašanje na vladno ali kako drugo pomoč in nezaupanje v lastno silo. Kolika razlika med ameriškimi in tamošnjimi kmetom! Komu bi prišlo tu na misel, prositi za denar pri stvareh, od katerih bo on edini imel dobiček? Pri nas (v Ameriki) mora vsakdo zaupati v samega sebe in tudi zaupa; načelo „samopomoči“ je oni železni zakon, ki prisili vsakogar, da se razvije v njem samostojnost in neomejeno zaupanje v samega sebe in svojo silo. Tudi tukajšno kmetijstvo občuti vsako leto ogromne, tudi milijone dolarjev velike zgube, a nikdo niti ne misli nato, da bi zato prosil pomoči. Naš kmet po nezgodah ne dene rok skrižem, ne čaka na milodare, marveč pljune v roke in loti se znova dela. Tolaži se s tem, da je že mnogo preživel, da bo tudi še to prestal in da si bo zopet boljše življenje izvojeval.“

Narodno gospodarstvo.

Vinski semenj v Postojni. Na pondeljski vinski semenj v Postojni je prišlo čez 200 vipavskih vinogradnikov iz raznih občin, da pokažejo kakšno in koliko vina je Vipava to leto pridelala. V kranjski vipavski dolini utegne biti sedaj še 25.000 hektolitrov vina. Na semenj došli kupci so imeli prav ugodno priliko, nabaviti si poljudno množino dobrega, namiznega in buteljskega na razne načine napravljenega vina, kajti na razpolago je bilo nad 500 vzorcev. Cene so bile zmerne. Razvila se je sicer za prvi semenj dovolj živahna kupčija, kajti na semnju samem se je prodalo 430 hl, popoldne pa kakor se nam je zatrjevalo, še kakih 100 hl po raznih gostilnah, toda pričakovali smo, da se zlasti navzoči dve znani in veliki tvrdki J. C. Juvančič in Al. Zajec kaj več ogrejeta za nakup vipavskih vin. Upamo pa, in smo prepričani, da se ti in še drugi vinski trgovci in gostilničarji podajo v kratkem

v Vipavsko dolino, ter da sklenejo večje kupčije s sedaj jim znanimi producenti. — Na semnju so vina kupili: Tomaž Štrukelj, — Vižmarje; G. Pikel in A. Drašler, — Borovnica; J. Cotič, — Ljubljana; J. Demšar, — Železniki; K. Kanorle, — Prestranek; J. C. Juvančič, — Ljubljana-Šiška; Fr. Zagorjan, Cerknica; Mar. Mikuž, — Ljubljana; A. Zakotnik in Fr. Arko, — Postojna. — Prepričani smo, da bo ta semenj v Postojni mnogo vplival na povzdigo kupčije z vipavskim vinom, ker semenj je posetilo več kupcev, ki sicer sedaj niso ničesar kupili, pač pa zabelježevali razne producente. — Na splošno željo se zopet priredi enak semenj v Postojni če ne prej, spomladi prihodnjega leta in sicer po želji odbora Postojnske jame, v plesni dvorani te jame. V tem slučaju se priredi semenj na nedeljo.

Delavska stavbena zadruga „Dom“ se ustanavlja v Mariboru. Namen zadruga je preskrbovati svojim članom lastne hiše potom letnega odplačevanja. Zadruga more snovati tudi na svoje stroške vsa tista podjetja, ki stoje s stavbenim poslom v tesni zvezi n. pr. opekarne, apnenice i. t. d. Kolikor se da že sedaj presoditi, more podjetje postati pri dobrem vodstvu velike važnosti v narodno-političnem oziru.

Državno podpora za napravo vodovoda v Hotelderšici je dovolilo poljedelsko ministrstvo v znesku 13.080 K in naročilo deželni vladi za Kranjsko, da izplača deželnemu odboru prvo delno odplačilo v znesku 4360 K.

Mestna občina ljubljanska je prodala v mesecu novembru 40.000 litrov mleka.

Kuhinjske ščurke se zatre s temi-le sredstvi: 1. Desko se namaže s ptičjim limom in se jo položi pred luknje, iz katerih imajo priti. 2. Vse razpoke in luknje se zamaže z maso, ki jo dobimo, če razredčimo galun v vodi in pomešamo z svežo sadro. 3. 2 dela boraksa, zmljetega v prah, 1 del moke, 1 del sladkorja, zmešamo in potresemo pred luknje, 4. trdo kuhana leča in črni kruh tvorijo dobro zmes, kateri pridamo še saje ali pa železne opilke.

Tri milijone gosij so uvozili leta 1908 iz Ruske na Nemško. Glavno mesto Nemčije, Berolin, samo jih je dobilo 2 milijona.

Število konj v Evropi. Evropa ima največ konj med vsemi deli sveta. Vseh skupaj je 33 milijonov. Rusija jih ima 17 milijonov, Avstro-Ogrska 3 in pol, Nemčija nekoliko manj, Francija in Angleška manj kot 3 milijone, Italija pa dober milijon. V vseh drugih državah je manj kot po 200.000 konj. — Število 33 milijonov kaže, da ni danes nič več, a tudi ne manj konj, kot popreje, ko še ni bilo avtomobilov in motorjev.

Državni dolg. Naša država ima kakih 9 tisoč milijonov kron dolga. Na vsakega državljana pride 340 K tega dolga.

Kako dolgo je krava plodna? Živinozdravnik Ostertag poroča v strokovnih listih, da so zaklali v Gmündu 33 let staro kravo, ki se je vsikdar redno otelila in ki so jo našli tudi v klavnici brejo. Razume

se, da je to le redek slučaj; kajti navadno so krave že z 20 leti neplodne.

Premoženje češkega naroda. Danes deluje v Pragi 15 bank in 53 podružnic na Češkem, Moravskem, Šlezkem in drugih avstrijskih kronovinah z 1500 milj. kronami. Premoženje vseh praških bank in posojilnic znašalo je leta 1903. 2165 milijonov kron — 1½ milijarde več kot leta 1888. Pač lepe številke!

Kako je bil drag kruh? Leta 1840. se je dobilo za 20 kr. 6 kg kruha, leta 1860. je bilo za 20 kr. 3,8 kg kruha, leta 1880 2,8 kg, leta 1900 2 kg, leta 1905 pa 1,75 kg, a žito je vedno ceneje.

Koliko živine se uvozi k nam z Ogrske? Tekom petih let so upeljali k nam Madjari okoli pet milijonov kosov živine in iztržili pri tem 909 milijonov kron.

Listnica uredništva.

G. I. F. v R. Na slepo nimamo navade hvaliti. Pozdrav!

Notranjci, berite, širite in naročajte „Notranjca“!

Mala oznanila.

Krepkega mesarskega učenca, ki ima veselje za mesarsko obrt, sprejme Franc Žnidaršič, mesar v Postojni.

Službe išče mladenič, star 22 let, izvežban v sadjereji, živinoreji in poljedelstvu. Poizve se v upravnistvu »Notranjca« v Postojni.

Krojaški pomočnik in učenec se sprejme pri Milanu Poljanšku v Dol. Logatcu.

Učenca ali učenko se sprejme, ki ima veselje in sposobnost za trgovsko obrt. Kje, pove upravnistvo »Notranjca«.

2 omari za led (Eiskästen) in **1 perilni stroj** ima naprodaj Anton Ditrich, trgovec v Postojni.

Divje kostanje, lepo krepko drevje za drevorede ima po ceni na prodaj Trško oskrbnistvo v Postojni.

3000 korcev (strešne opeke) ima na prodaj Franc Mrhar, dimnikarski mojster v Planini pri Rakeku.

Krojaškega učenca (vajenca) iz boljše rodbine sprejme pod ugodnimi pogoji Fran Kraigher, krojaški mojster v Ljubljani, Kongresni trg 5.

Učenec poštenih staršev, s primerno šolsko izobrazbo, slovenskega in nemškega jezika zmožen, se sprejme v trgovino z manufakturnim blagom V. Šket v Ilirski Bistrici.

Izvrstno naravno brinjevo olje, pristni brinjevec in slivovko ima na prodaj in pošilja na zahtevo vzorce Štefan Pivk, Predgrize, p. Črnič nad Idrijo.

Cementne cevi razne velikosti so po zmernih cenah na prodaj pri Jos. Dekleva v Postojni.

Izprašan mlad strojnik in kurjač z dobrimi spričevali, ki je ob enem izurjen ključavničarstva, išče primerne službe. Naslov pove upravnistvo »Notranjca«.

Več sto visokodebelnatih sadnih drevesc prodja po nizkih krajni šolski svet v Postojni.

C 197/5. C 198/5

1.

Oklic.

Zoper Martina Žele iz Zaloga št. 29 kojega bivališče je neznano, se je podala pri c. kr. okrajni sodnji v Postojni po Josipu Habé iz Zaloga tožba zaradi 220 K in 220 K. Na podstavi te tožbe določa se narok za sporno ustno razpravo na dan

29. grudnia 1905

ob 9. uri dopoldne pri tej sodnji v razpravni dvorani št. 5.

V obrambo pravic toženca se postavlja za oskrbnika g. Gustav Omahen, c. kr. notar v Postojni in bo zastopal toženca v oznanjeni pravdni zadevi na njegovo nevarnost in troške, dokler se ali ne zglašijo pri sodnji ali ne imenuje pooblaščenca.

C. kr. okrajna sodnja v Postojni, oddelek II., dne 27. novembra 1905.

C 203/5

1.

Oklic.

Pri podpisani sodnji podale so se zaradi zastaranja terjatev in ugasnitve zastavne pravice nastopne tožbe:

1. Josip Kocjančič v Studnem, zoper Marijo Kocjančič od tam zaradi 300 gld. s pr.,

2. Janez Požar iz Št. Petra, zoper Marijo Žele zaradi 223 gld. 15 kr. s pr.,

3. Franc Čelhar v Št. Petru, zoper Miha Čelhar iz Št. Petra zaradi 372 gld. 76 kr. s pr.,

4. Jože Smrdu iz Kala, zoper Antona Smrdu iz Kala zaradi 300 gld. s pr.,

5. Franc Žele iz Klunika, zoper Frančiško Mezgec iz Klenika zaradi 177 gld. 26 kr. s pr.,

6. Pavel Smrdel iz Petelinj, zoper Matevža Milharčič zaradi 610 gld. s prip.,

7. Luka Posega iz Hrašč, zoper Franca Serafina Lederer zaradi 558 gld. 45 kr. s pr.,

8. Luka Posega iz Hrašč, zoper Marijo Nagode iz Logatca zaradi 356 gld. s pr.

Na podstavi teh tožb, določa se narok za ustne razprave na dan

21. grudnia 1905

ob 9. uri dopoldne pri tej sodnji.

V obrambo pravic vsih tožencev, kojih bivališče je neznano, postavlja se oskrbnikom na čin gosp. Gustav Omahen, c. kr. notar v Postojni in bo zastopal tožence, dokler se ali ne zglašijo pri sodnji ali ne imenujejo pooblaščenec.

C. kr. okrajna sodnja v Postojni, oddelek II., dne 30. novembra 1905.

Učenca

iz poštene hiše in s potrebno šolsko izobrazbo sprejme v špecerijsko prodajalno in glavno zalogo tobaka

Gabriel Jelovšek na Vrhniki.

Šunka s kožo, kilo po 1 gld., brez kosti po gld. 1.10, plečeta brez kosti po 90 kr., slanina in suho meso po 80 kr., prešičevi in goveji jeziki po 1 gld., glavina brez kosti po 50 kr.

Salame dunajske po 80 kr., à la krakovske, fine po 1 gld., iz šunke zelo priljubljene po gld. 1.20, à la ograde, trde po gld. 1.50, ograde fine po gld. 1.80 kilo. — **Velike klobase** ena 20 krajcarjev.

Slivovka, brinovec, pristen, liter gld. — 70 do 1.20 **brinov cvet** liter gld. 1.50. — To priznано dobro blago pošilja po povzetju od 5 kil naprej prekajevalec in razpošiljalec živil

Janko Ev. Sirc v Kranju.

Prekrasne obeske

za božična drevesca

in **vsakovrstno pecivo**, kakor tudi **torte**, priporoča po najnižjih cenah

I. JAGER

sladčičar v Postojni, Jamska cesta št. 241.

Koledar za kmetovalca

spisal državni mlekarski nadzornik

J. Legvart.

Prepotrebni ročni zapisnik za slov. kmetijske podružnice, posestnike, trgovce, mlekarje itd.

Najlepše božično in novoletno darilo za zadružnike, kmetske sinove itd.

VSEBINA:

Koledar za leto 1906. — Poštne določbe. — Živinoreja. — Mlekarstvo. — Vinoreja. — Kletarstvo. — Sadjereja. — Živinozdravništvo. — Važne postave. — Zapisnik za knjigovodstvo. — Zapisnik za knjigovodstvo.

Cena močno v platno vezane knjižice z žepnicama 1 K 80 h, s pošto 2 K.

Pri naročilu od 10 komadov višje se razpošilja poštnine prosto, na kar opozarjam posebno kmetijske podružnice.

Naroča se pri založništvu

Iv. Bonač v Ljubljani.

Svetovnoznana

postojnska jama

je odprta vsak dan ob pol 11. uri dopoludne
in je izključno električno razsvetljena.

Od 1. marca do 31. oktobra je odprta tudi ob
pol 4. uri proti vstopnini K 5.— za osebo.

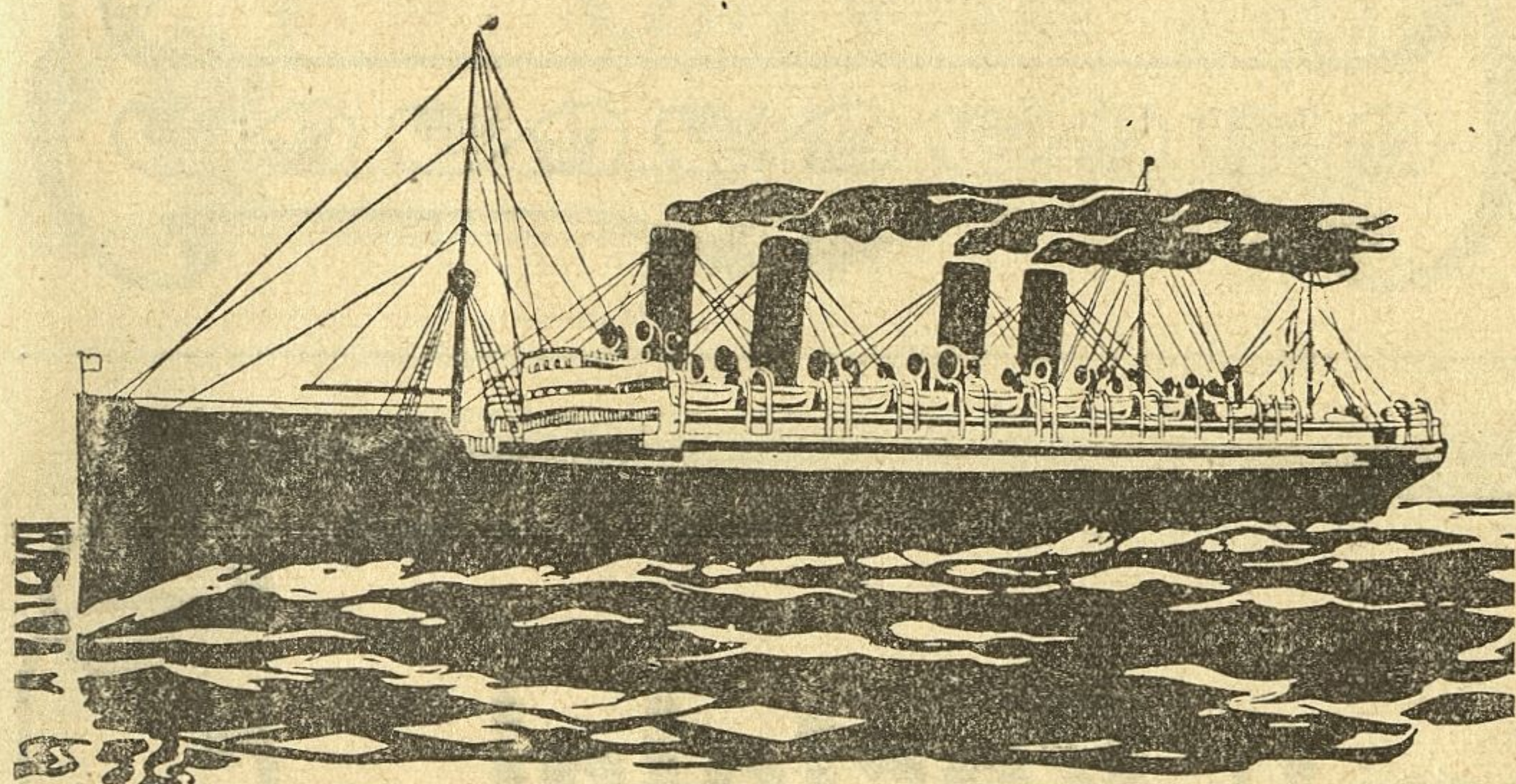
Ob nedeljah in praznikih pa le K 3.— za osebo.

POZOR!

BERITE!

Najcenejša in najhitrejša vožnja v Ameriko je
s parniki „Severonemškega Lloyd“

iz BREMNA v NEW-YORK

s cesarskimi brzoparniki „Kaiser Wilhelm II.“,
„Kronprinz Wilhelm“, „Kaiser Wilhelm der Grosse“.

Prekomorska vožnja traja samo 5 do 6 dni.

Natančen, zanesljiv poduk in veljavne vozne listke za parnike
gori navednega parobrodne družstva kakor tudi listke za vse
proge ameriških železnic dobite v Ljubljani edino le pri

EDVARDU TAVČARJU

KOLODVORSKE ULICE ŠT. 35.

nasproti občeznani gostilni „pri Starem Tišlerju“.

Odhod iz Ljubljane je vsak torek, četrtek in soboto.
— Vsa pojasnila, ki se tikajo potovanja, točno in
brezplačno. — Postrežba poštena, rečna in solidna.

Potnikom, namenjenim v zapadne države kakor: Kolorado,
Mexiko, Kalifornijo, Arizona, Utah, Wioming, Nevada, Oregon
in Washington nudi naše društvo posebno ugodno in izredno ceno
čez Galveston. Odhod na tej progi iz Bremena enkrat mesečno.
Tu se dobivajo pa tudi listki preko Baltimora in na vse ostale
dele sveta, kakor: Brazilijo, Kubo, Buenos-Aires, Kolombo,
Singapore, v Avstralijo i. t. d.

Notranjci, rabite narodni kolek v korist družbe sv. Cirila in Metoda!

Ravnokar je izšla

v zalogi

J. Blasnika nasl. v Ljubljani

VELIKA

PRATIKA

za navadno leto

1906,

ki ima 365 dni.

Blasnikova „Velika Pratika“, ktero
je izdajala c. kr. kmetijska družba nad pol stoletja, iz-
haja od svojega rojstva že čez sto let, je **edinole
prava, starodavna „Pratika“**, ktero je mnogo
let skrbno urejal rajni prvobornik Slovencev, dr. Janez
Bleiweis in v.č. g. župnik Blaž Potočnik ter razni
drugi učenjaki duhovskega in svetnega stanu. Ta
„Pratika“ ima na prvi strani podobo **sv. Jožefa** kot
uradno potrjeno varstveno znamko. **Zatorej za-
htečajte vedno le Blasnikovo „Veliko
Pratiko“**, vsako drugo zavrnite kot nepravo!!!

„Vel. Pratika“ stane 24 v.

„Vel. Pratika“ stane 24 v.

Zahtevajte cenike zastoj _____
in poštne prosto.

Franc Čuden

najstarejša eksportna tvrdka
na debelo in drobno.

== **U r a r** ==

in **trgovec zlatnine in srebernine**,
delničar prvih združenih tovarn ur »Union« v
Bielu, Genovi in Glashütte.

Fr. Stupica

Ljubljana

= Marije Terezije cesta št. 1 =

v Ančnikovi hiši poleg figovca

priporoča

Portland- in Roman-cement, železniške šine, traverze, storje, dratence, kovane cevke, ključavnice in okove, štedilnike in peči, pumpe za vodo, pocinjene, svinčene in asfaltirane cevi, nagrobne križe, kotle za klajo, kuhinjsko opravo, mrežo in bodečo šico za ograjo, mizarsko in ključavničarsko orodje.

Velika zaloga

slamareznic, čistilnic, gepeljnov, mlatilnic, plugov, bran in samokolnic.

Šolske tiskovine

priporoča

tiskarna

J. Blasnika naslednikov

v Ljubljani.

o o o

Istotam izvršujejo se tudi

vsa druga tiskarska in litografska dela.

Maks Šeber v Postojni.

Akc. tiskarna.

Knjigoveznica.

Fotografični atelije.

Zaloga vsakovrstnih tiskovin

za županstva, krajne šolske svete, šolska vodstva, posojilnice, mlekarske zadruge itd.

Izvršuje se po naročilu vsa druga tiskarska dela

kakor n. pr. letna poročila, cenike, vabila k veselicam in občnim zborom, programe, naznanila o zarokah, porokah itd., parteliste, pisma in kuverte z naslovi, posetnice, razglednice, trgovska naznanila itd. itd.

Izvozna pivovarna in sladnica

— v Senožečah —

priporoča priznано najboljšo à la Plzensko marcno kakor tudi **eksportno pivo** v sodčkih in steklenicah po konkurenčnih cenah in zagotavlja najboljšo postrežbo.

☞ **Izvoz po vseh deželah.** ☞

Zaloge se nahajajo v Postojni, Planini, Bovcu, Cerknici, Logatcu, Št. Petru, Vipavi, Šturjah, Opčini, Proseku, Kozini, Podgradu, Rihenbergu i. t. d.

Glavna zaloga je v Trstu.

Velika trgovina špecerije, galanterije, železa, porcelana, stekla, barv in kolonijalnega blaga na debelo in drobno

Anton Ditrich v Postojni

priporoča **nepremočljive odeje** (plahte) **za vozove, komate in konje** po tovarniških cenah. Ker zastopam veliko tovarno, katera izvršuje naročila točno in zanesljivo je vsakemu priporočati, da se z naročilom le na mene obrne, ker za naročene odeje jamčim.

Nadalje opozarjam na veliko in okusno zbirko **okvirov** od 20 vin. do K 5.— za 1 m. Razne **lepe podobe z okviri** in **brez okvirov**; istotako **brušena** in **navadna ogledala**. — V okvir stavljenje podob in ogledal **brezplačno**.

Pekarija, razno fino pecivo in raznovrstne sladčice.

Fina pristna namizna vina, zdravilni konjak, fini rum, ruski čaj, raznovrstno pristno žganje, in razna rudninska voda in vreli.

Velika izber **oljnatih** in **prsternih barv, čopičev, laka, kleja, lima, karbolineja, gipsa**.

Razna obuvala za otroke in fini ruski galoši vse velikosti.

Šolski in pisarniški predmeti, najnovejše razglednice, kasete, svilnati papir itd.

Okusna zbirka **galanterijskaga blaga za darila** in **raznovrstne igrače**.

Prodaja **rdeče soli** in **redilnega praška za živino**.

Zaloga **Portland** in **Roman cementa** ter vseh **potrebščin za stavbe** po posebno znižani ceni.

Zastopstvo za Notranjsko priznано najboljšega **strešnega krila „Eternit“** patent Hatschek, ter druge **raznovrstne opeke za kritje streh**.

Trgovecem primeren popust. — Postrežba točna in priznано solidna.

S cenami sem vsakemu vsikdar drage volje na razpolago.

P. n. gostilničarji dobijo steklo, porcelan in kuhinjsko orodje in blago primeren popust.

P. n. rokodelci dobijo na vse v njih stroko spadajoče orodje in blago primeren popust.

Trgovina z
usnjem.

IVAN SEUNIG

Trgovina z
usnjem.

LJUBLJANA, Stari trg 7.

Priporoča svojo dobro urejeno zalogo **podplatov**, enojnih, dvojnih in trojnih švicarskih **vachè. hemlok** (na podplatih) **waldivia, Australia, Croupons** raznih mark, **Vachè-Croupons** pristnih švicarskih podplatov, notranjih podplatov, **teletine, kravine** in **likanega usnja** kakor tudi **čohovine** (Pittling) lastnega izdelka. — **Lakirano, sedlarsko, jermenarsko, knji-goveško, jelenovo** in **kozje usnje**. — **Čevljarske potrebščine, kopita** in **vsako-
vrstno orodje.**

Vedno v zalogi: **Prava francoska teletina, Satine, Kid-usnje** in **irhovina** (Chevreaux), **ruska juhtovina, kože in golenice, ribji** in **goveji loj, ribja mast** in **degras za strojarje, laneno** in **rudninsko olje** ter **olje zoper prah.**

o o o

Direktni uvoz.

o o o

Kupuje in prodaja: **ježice, volno, ščetine, mezro** in **arovco.**

Notranjska posojilnica v Postojni

registrovana zadruga z omejenim poroštvom

posluje

vsak petek od 9.—12. ure dopoldan.

Obrestuje hranilne vloge po $4\frac{1}{2}\%$

brez odbitka rentnega davka, katerega plačuje sama.

➡ Daje posojila po 6% ➡

na osobni kredit ali proti vknjižbi.

— o o o —

Promet leta 1904 znaša **1,030.010 K 11 v.**

Izjemoma in v nujnih slučajih se sprejemajo vloge in dajo posojila tudi ob družih delavnikih.

Izhaja dvakrat na mesec. Velja po pošti prejemati za celo leto 2 K, za pol leta 1 K. Posamezne številke po 10 vin. — Na naročbe brez istodobne vpošiljatve naročnine se ne ozira. — **Naznanila** se računajo za celo stran 25 K, za pol strani 15 K, za četrt strani 8 K, za osminko strani 4 K. **Mala oznanila** po 20 vin. od petit-vrste. Ako se inserati večkrat tiskajo, ceneje. — Uredništvo in upravnštvo se nahaja v **Postojni hišna št. 256.** — Nefrankirani dopisi se ne sprejemajo, rokopisi ne vračajo.